

УДК 502.4 / 719 / 581.5

ДЕНДРОЛОГІЧНІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНІ ОБ'ЄКТИ МІСТА ХЕРСОН

Т.О. Бойко, кандидат біологічних наук

П.М. Бойко, кандидат біологічних наук

Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет» (м. Херсон, Україна)

Видовий спектр аборигенних видів деревних рослин в Херсоні досить обмежений. На цю особливість впливає географічне положення міста Херсона на півдні України в межах Степової зони Східно-Європейської рівнини.

Паркові території міста виступають як осередки генофонду інтродукованої та аборигенної дендрофлори, є важливими центрами рекреаційної діяльності та мають різний ступінь антропогенного навантаження [3]. Серед десяти парків міста, чотири належать до природно-заповідного фонду і є парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва. Також до об'єктів ПЗФ належать шість ботанічних пам'яток природи місцевого значення.

До парків-пам'яток належать Ботанічний сад Херсонського педінституту, Парк школи-інтернату №2, Дендропарк Інституту зрошувального землеробства НААН України, Дендропарк Херсонського сільгоспінституту. Ці об'єкти створено з метою збереження, вивчення та поновлення в штучних умовах колекцій живих рослин, особливо рідкісних видів місцевої флори та екзотів, що мають наукове, екологічне та естетичне значення. Їх завданнями на території міста Херсон є: підтримка загального екологічного балансу в регіоні; охорона та збереження найбільш визначних та цінних зразків паркового будівництва з метою їх охорони і використання в естетичних, виховних, наукових, природоохоронних та оздоровчих цілях; забезпечення охорони його території з усіма природними об'єктами, додержання режиму території; поширення еколого-освітніх знань тощо.

До ботанічних пам'яток природи місцевого значення належать 6 вікових дубів. Особини належать до *Quercus robur* L. віком понад 100 років. Всі ці об'єкти знаходяться у задовільному санітарному стані, квітнуть та плодоносять. Ступінь їх охорони задовільний – кожен з них огорожений та має інформаційні аншлаги.

Щодо сучасного стану заповідних дендропарків, то, загалом, можна зауважити, що ступінь збереження та охорони кожного з них

різнитися.

Аналіз раритетних видів рослин на території об'єктів природно-заповідного фонду Херсону виявив види, занесені до Червоної книги України [4]: *Betula borysthena* Klokov – ендемік Північного Причорномор'я, *Syringa josikaea* J. Jacq. ex Rchb., *Sorbus torminalis* (L.) Crantz, *Taxus baccata* L., а також види, які включені до Переліку рослин, що охороняються в Херсонській області: *Clematis integrifolia* L., *Ephedra distachya* L. та *Quercus robur* L. [1, 2, 5]. На території дендропарку Херсонського сільгоспінституту росте доміант формації *Amygdalieta nanae* – *Amygdalus nana* L.

Одними з найстаріших на території міста Херсона є посадки Парку школи-інтернату №2. Закладка існуючого об'єкта розпочалась у 1783 році. Однак, до наших днів вони не збереглись. Посадки кілька разів потерпали після першої та другої світових війн. З тих часів збереглись кілька екземплярів дубів, вік яких перевищує сто років. Однак, загалом біорізноманіття парку незначне та представлене ширококорозповсюдженими видами.

Отже, як віковічні поодинокі дерева, так і дендрологічні парки, є унікальними азональними природними об'єктами, на території яких охороняються раритетні види дендрофлори. Відповідно ці об'єкти потребують ретельного контролю та збереження.

Список використаних джерел:

1. Бойко М. Ф., Подгайний М. М. Червоний список Херсонської області. Херсон: Айлант, 1998. 32 с.
2. Boiko T., Dementieva O. The tree vegetation of the Kherson State Agrarian University Arboretum. Ukrainian journal of ecology, Vol. 8. No.2. 2008. 120-127. DOI: http://dx.doi.org/10.15421/2018_318
3. Кохно Н. А. и др. Деревья и кустарники декоративных городских насаждений Полесья и Лесостепи УССР. [Под общ. ред. Н.А. Кохно]. К.: Наук. думка, 1980. 236 с.
4. Red book of Ukraine. Flora. [ed. Ya.P. Didukh]. Kyiv, Hlobalkonsaltnh, 2009. 900 p.
5. Boiko T., Boiko P., Dementieva O. An analysis of the current state of dendrological objects protected by the city of Kherson // 19-th International multidisciplinary scientific geoconference SGEM 2019. ISSUE: 6.2. pp. 343-348.